

UŽGAVĖNIŲ POLKA

Žiemos pabaigos švenčių papročių ir apeigų būta labai įvairių. Senovinių Užgavėnių apeigos turi keletą pagrindinių elementų: vaisės, važinėjimasis po laukus, žirgų lenktynės, įvairūs vaidinimai, persirengėliai, laistymasis vandeniui ir kita. Bene pagrindinis Užgavėnių bruožas – linksmumas. Jaunimas šokdavo, supdavo, dainuodavo, kresdavo įvairiausias išdaigas.

Užgavėnių šokiai skiriasi nuo tradicinių liaudies šokių: jie ne tokie santūrūs, juose išdyskajama, siaučijama, judesiai grubesni, daug trepsėjimų (žemę budina), šokčiojimų ir pan.

"Užgavėnių polkos" pagrindu paimti du šokiai: "Žydaika" (užrašyta Kretingos apylinkėse) ir "Užgavėnės och" (užrašytas Joniškėlyje).

Šokių sudaro dvi dalys. Pirmoji – ratelis "Šalta žiema šalin eina" – atliekama lėtoku tempu. (Galimas dalykas, šventėje šią dalį šoks vien merginos, nes vaikinai ilsesis po "Oželio".) Antroji dalis – "Užgavėnių polka". Ji nedaug skiriasi nuo tradicinių polkų, tik šokama aukščiau kilnojančiomis kojomis, garsiau trepsima, smagiau liuoksima, net pašūkčiojama.

Šokio muzika penkių dalių. Metras – 2/4.

Šventėje "Užgavėnių polką" šoks jaunuolių ir jaunių kolektyvai.

Scenoje, neturint vokalinės grupės, šoki galima pradėti nuo antrosios muzikos dalies.

Šokio žingsniai

Pasivaikščiojimas

Pradinė padėtis – normali stovėseną, rankos laisvai. Žingsni sudaro paprastieji, kubilo žingsniai, trižingsnis, trepsėjimai ir vilkėliai, atliekamas grojant pirmąją muzikos dalį ir trunka tryliką taktų. Metras – 2/4.

1 taktas
(paprastieji žingsniai)

Šalta

Pradedant dešine koja, žengti du paprastuosius žingsnius pirmyn.

U Ž G A V Ē N I Ū P O L K A

2 takts (trīžingsnis)

ziema

"Viens-ir" - pradēdant dešīne koja, žengti du paprastuosius žingsnius pirmyn.

"du" - žengiant dešīne koja, stryktēlētī, o sūlenkšos kairēs pēdā pritrakti prie dešīnēs kojšs blāuzdos.

"ir" - pauzē.

Šokant trīžingsni, pakelti atgal īstiesstas rankas.

3 takts (trepsējimai)

šalīn eina

Pradēti kairē koja īr kļēk prītūpus šokti trepsint keturis smukšus žingsnius pirmyn, o rankas pakelti pirmyn sulīg pēčāis.

4 - 6 takts

šāla ziema šalīn eina

Pradēdant kairē koja, pakartoti 1-3 takto judesius. Žengiant paprastuosius žingsnius, rankas nulēisti žemyn, o šokant trīžingsni, pakelti atgal īstiesstas rankas, o trepsint - vēl pakelti pirmyn īkī pēčū.

7 takts (kubilo žingsniai)

jau pa...

Pradēdant dešīne koja, šokti viena kūbilo īr viena paprastāji žingsni kairēn.

8 takts (pasvirimai)

...vāzā...

"Viens" - žengti kairē koja kairēn, pēkelti ant jōs kūno svorī īr pasvirīti ī kairē.

"du" - pēkelti kūno svorī ant dešīnēs kojšs īr pasvirīti ī dešīnē

9 takts (vilkelis)

...rīs atēina,

Pradēdant kairē koja, dviem paprastāis žingsnīis apsūkti visā ratukā per kairī pētī.

10-12 takts

Jau pavasaris atēina.

Pakartoti 7-9 takto judesius, tik pradēti kairē koja īr šokti dešīnē.

Pastāba: šokio eigoje 9 takā kartāis lēks apsūkti ne dviem, o trimis žingsnīis.

U Ž G A V Ē N I Ū P O L K A

13 takts

Pradēdant dešīne koja, šokti trīs bēgamuosius žingsnēlius pirmyn.

Toliau žingsni pakartoti nuo pradžios.

Polka su treptelėjimais

Ji šokama poroje. Pradinē padējis - šokėjai poroje atsigrēžē vienas ī kitā īr susikabinē abiem īstiesstomis rankomis. Žingsni sudaro polka, polkos žingsnis īr du treptelėjimai. Šokamas grojant antrajā arba penktajā muzikos dāļī īr trūnka keturis taktus. Mētras - 2/4.

1 - 2 takts (polka)

Aušāī kēlant kojšs, šokti polkā; mērgina pradēda dešīne koja īr sukasi per dešīnī pētī, o vaikinās pradēda kairē īr sukasi per kairī pētī. Sukabintū rankū nepalēisiti, o pēkelti jās sau per galvā.

3 takts (polkos žingsnis)

Sukabintas rankas pakelti īkī pēčū judesio kryptimī īr šokti viena polkos žingsni pirmyn.

4 takts (treptelėjimai)

Du kartus treptelēti: mērgina - pirmā kairē, po to dešīne koja, o vaikinās - pirmā dešīnē, po to kairē.

4 takto pabaigoje vēl atsigrēžī vienam ī kitā.

Žingsni pakartoti, tik pradēti kitā koja īr šokti priēšinga kryptimī.

Liuksniai ir persėkimai

Jlūs šokama poroje. Pradinē padējis - poros partneriai stovī greta vienas kito: mērgina - vaikinui īs dešīnēs, susikabinē vidinēmis rankomis paprastai žemai. Žingsnī sudaro liuksniukai, šoniniai žingsniai, mērginos persėkimas, sutrepsėjimai, polkos žingsnis īr nuošokis. Žingsnis atitekamas grojant trečiąją muzikos dāļī īr trūnka aštuonis taktus. Mētras - 2/4.

1 takts (liuksniukai)

Tūpūjū prītūpus, šokti trīs liuksniukus vietoje ("viens-īr-du").

2 takts (liuksniukai)

Pakartoti 1 takto judesius.

3 takts (šoniniai žingsniai)

Pradēdant kairē koja, šokti du šoninius žingsnius kairēn.

UŽGAVĖNIŲ POLKA

4 taktas (peršokimas)

"Viens" - mergina žengia kaire koja kairėn prieš vaikina, pasispiria ir aukštai šoktelėjusi parieda abi kojas po savimi:

"du" - mergina apsisuka visą ratuką per kairį peį ir švelniai nušoka abiem suglaustom kojom vaikiniui iš kairės pusės. Vaikinas stovi vietoje ir padeda merginai peršokti.

Takto gale poros partneriai vėl susikabina paprastai žemai, tik kitomis rankomis.

5 - 6 taktas (sutrėpsėjimai)

Pasilenkti pirmyn ir pritūpus šokti du sutrėpsėjimus pirmyn ("viens-ir-du", "viens-ir-du").

7 taktas (polkos žingsnis)

Aistėsti ir šokti vieną polkos žingsnį dešine koja atbulom atgal.

8 taktas (nuošokis)

"Viens" - žengti kaire koja žingsnį atbulom atgal;

"du" - švelniai nušokti vietoje abiem suglaustom kojom.

Pakartoti žingsnį, tik šoninius žingsnius šokti dešinėn (mergina peršoka iš kairės vaikiną pusės į dešinę).

Pasišokinio žingsnis

Šokamas poroje. Pradinė padėtis - poros partneriai susikabinę kubiliukais. Žingsnį sudaro nuošokis, liuksnikai ir kubilo žingsniai. Jis atliekamas grojant ketvirtosios muzikos dalies 9-16 taklį ir trunka keturis taktus. Metras - 2/4.

1 taktas (nuošokis)

"Viens" - žengti dešine koja greia vienas kito ir pasispyrus pašokti abiem suglaustom kojom;

"du" - nekeičiant susikabinimo, nušokti abiem kojom ir porai pasisukti pusę ratuko dešinėn.

2 taktas (liuksnikai)

Šokti tris liuksnikus ("viens-ir-du") ir pasisukti dar pusę ratuko ta pačia kryptimi.

3 - 4 taktas (kubilo žingsniai)

Pradedant dešine koja ir nekeičiant susikabinimo, keturius kubilo žingsniais apsisukti dar du kartus ta pačia kryptimi.

Žingsnį pakartoti iš pradžios.

UŽGAVĖNIŲ POLKA

Šokio eiga

1-4 poros šokėjai sustoja dešiniame, o 5-8 - kairiame scenos gilumos užkulisyje. Dešiniame užkulisyje poros sudaro: 3-ioji mergina - su 4-ąja, 4-asis vaikinas - su 3-uoju, 1-oji - su 2-ąja ir 1-asis - su 2-uoju; o kairiame: 5-oji mergina - su 6-ąja, 5-asis vaikinas - su 6-uoju, 7-oji - su 8-ąja ir 8-asis - su 7-uoju. Poroje šokėjai susikabina vidinėmis rankomis paprastai žemai.

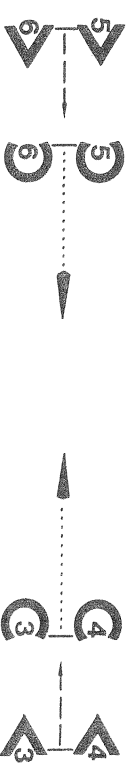
Šalia žiema šalin eina

Pirmųjų porų suėjimas (4 tkt.)

Grojama šokio įžanga.

1 - 2 taktas

Aštuonių smulkiais begamaisiais žingsniais į sceną subėga 3-6 poros šokėjai (1 prieš.).

1 prieš.

3 taktas Visi tūptelėja.

4 taktas

Šokėjai paleidžia sukabinas rankas, pasistiebia ir atsigręžę į žiūrovus, susikabina su savo pora vidinėmis rankomis paprastai žemai: 3-iosios ir 4-osios poros merginos stovi vaikiniui iš dešinės, o 5-osios ir 6-osios - iš kairės (2 prieš.).

2 prieš.

UŽGAVĖNIŲ POLKA

Pirmųjų porų šokis (13 tkt.)

Grojama pirmoji muzikos dalis.

1-6 taktas

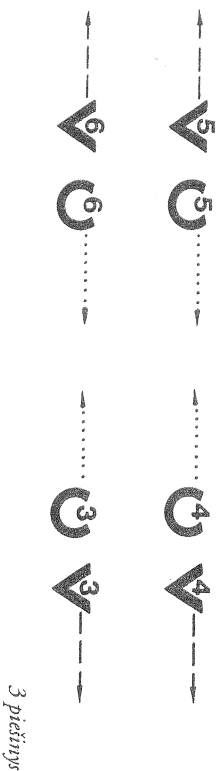
Šalia žiema šalin eina 2 k.

Poros šoka Pasivaikščiavimo žingsnio pirmąją dalį pirmyn, avanscenos link (2 pieš.); 3-iasis ir 4-asis vaikinas bei 6-oji ir 5-oji mergina žingsnį pradeda dešine, o likusieji šokėjai - kaire koja. Sukabintas vidines ir laisvas rankas jie kilnoja, kaip nurodyta žingsnio aprašyme.

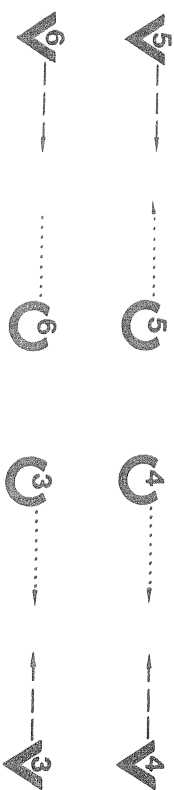
7-12 taktas

Jau pavasaris ateina 2 k.

Poros partneriai paleidžia sukabintas rankas ir šoka Pasivaikščiavimo žingsnio antrąją dalį: merginos šoka centro link, o vaikinai - į scenos kraštus (3 pieš.), po to vėl sutėja (4 pieš.). Pradedant 9 taktui, iš dešinio užkulisio į sceną pamazu pradeda eiti 1-oji ir 2-oji pora, o iš kairio - 7-oji ir 8-oji (4 pieš.).

3 piešinys

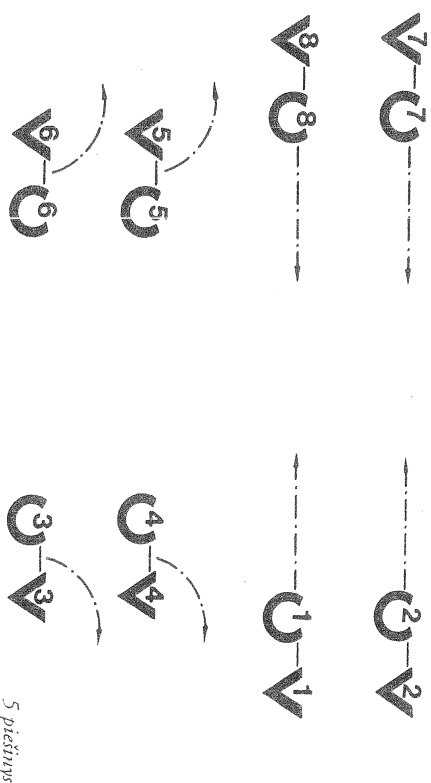

4 piešinys

UŽGAVĖNIŲ POLKA

13 taktas

Aštuoniolika trypkio žingsniais 3-6 poros šokėjai atbuli subėga į eiles scenos kraštuose. Ką tik į sceną atėjusios poros (antrosios) paleidžia sukabintas rankas, atsigręžia į žiūrovus ir tarpusavyje susikabinusios vidinėmis rankomis paprastai žemai, dar pabėgęja centro link (5 pieš.).

5 piešinys

Antrųjų porų šokis (13 tkt.)

Grojama pirmoji muzikos dalis.

1-6 taktas

Beri žirgeliai žuvinguoja 2 k.

Antrosios poros šoka Pasivaikščiavimo žingsnio pirmąją dalį avanscenos link (6 pieš.). 3-6 poros šokėjai šoka tą patį žingsnį, tik keičia judesio kryptį: paprastuosius žingsnius ir trizingsnį jie atbuli šoka scenos kraštų link (6 pieš.), o trepsėjimus - pirmyn centro link. 3-ioji ir 4-oji pora pradeda kaire, o 5-oji ir 6-oji - dešine koja.

7-12 taktas

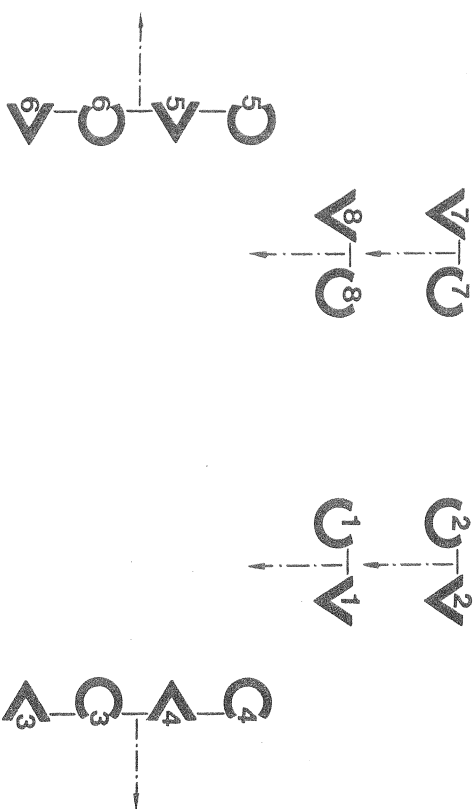
Jamui berniukai ainiuoja 2 k.

Antrosios poros, esančios scenos centre, šoka Pasivaikščiavimo žingsnio antrąją dalį (7 pieš.); 3-6 poros šokėjai šoka tą patį, tik į scenos gilumą; 9 taktą jie apsisuka ne dviem, o trimis žingsneliais (vilkais) ir toliau šoka ta pačia kryptimi.

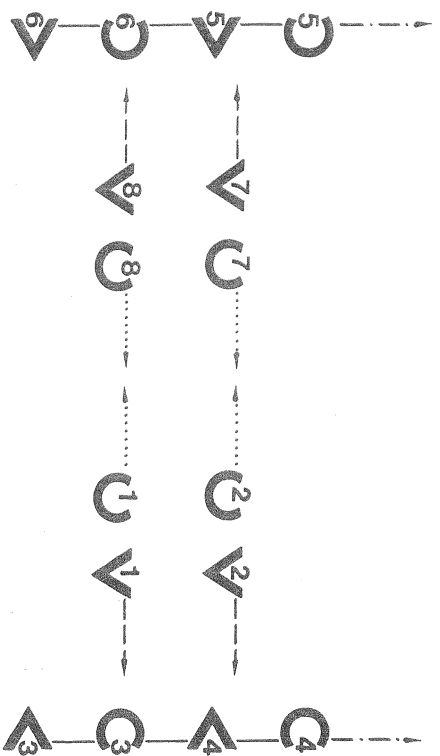
13 taktas

Antrosios poros bėga tris žingsnelius avanscenos link, o 3-6 poros šokėjai subėga (veda merginos) į eilę už antrųjų porų (8 pieš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

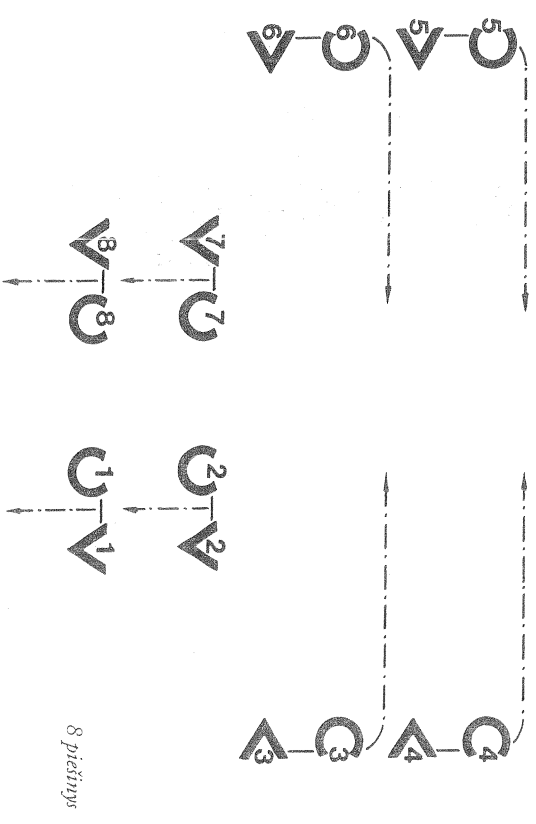

6 piešinys

7 piešinys

UŽGAVĖNIŲ POLKA

8 piešinys

UŽGAVĖNIŲ POLKA

Visi tris kartus suploja aukštai pakeltomis rankomis (trys akordai), atsigyžžia į savo porą; vienas arba keli šokėjai garsiai paskebia: "Užgavėnių polka" ir susikabina abiem ištiesiomis rankomis.

Pirmoji polka (16 tkr.)

Grojama antroji muzikos dalis.

1-4 taktas

Poros partneriai šoka Polką su treplelėjimais avanscenos link. 1-4 mergina ir 5-8 vaikinai žingsni pradeda dešinė, o visi kiti - kairėje koja (9 pieš.).

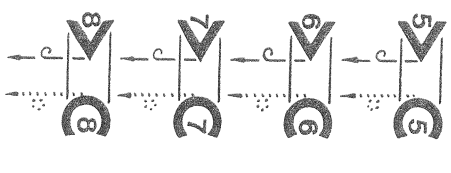
5-8 taktas

Tuo pačiu žingsniu poros šoka scenos gilumos link. Treplelėdami (8 taktas) 1-4 poros šokėjai pasisuka ketvirčių ratuko dešinėn, o 5-8 - ketvirčių ratuko kairėn.

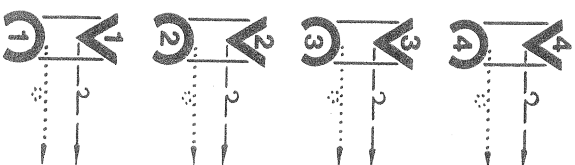
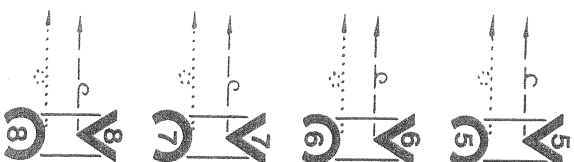
9-12 taktas

Poros šoka Polką su treplelėjimais į scenos kraštus (10 pieš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

9 piešinys

10 piešinys

UŽGAVĖNIŲ POLKA

13-16 taktas

Tuo pačiu žingsniu į šoną centro link ir suena į bendrą ratą. 2-oji, 3-ioji, 6-oji ir 7-oji pora šoka beveik vietoje, o 5-oji ir 8-oji – plačiu žingsniu. Tępiėdami šokėjai (16 taktas) sustoja į bendrą ratą (mergina vaikmūri iš dešinės) ir susikabina rankomis virš alkūnų (11 pieš.).

11 piešinys

Pirmieji liuoksniai ir persėkimai (16 tkt.)

Grojama trečioji muzikos dalis.

1-8 taktas

Visi šoka liuoksnų ir persėkimų žingsniu: pirmiausia šoka liuoksnukus vietoje, po to pasuka ratą kairėn (11 pieš.); merginos persėka iš dešinės vaikino pusės į kairę (12 pieš.); nepaleisdami sukabintų rankų, šokėjai sutrepsejimai susmažina ratą ir polkos žingsniu bei nuošokių vėl padidina.

9-16 taktas

Visi pakartoja 1-8 takto judesius į kitą pusę. 16 takto pabaigoje poros paleidžia sukabintas rankas.

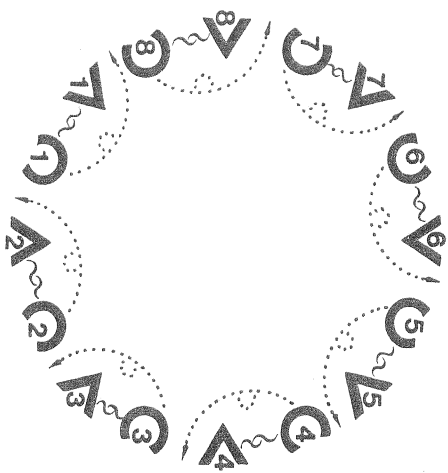
Pirmasis pasisėkimas (16 tkt.)

Grojama ketvirtoji muzikos dalis.

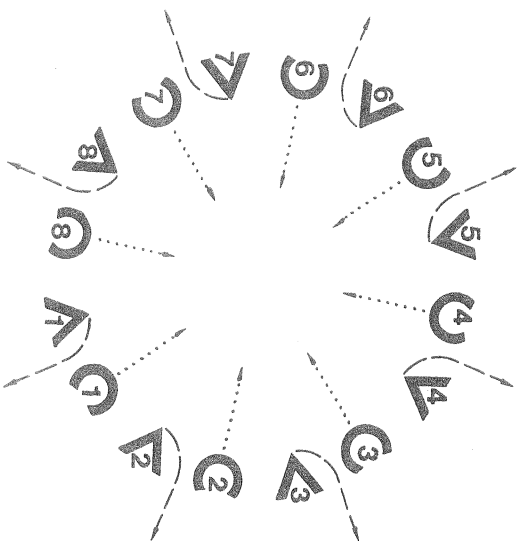
1 taktas

Šokėjai, pradėdami dešine koja, šoka paprastą nuošoki; merginos šoka į rato centrą, o vaiknai stanga pasisuka pusę ratuko per dešinę pečių ir šoka į rato išorę (13 pieš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

12 pėšinys

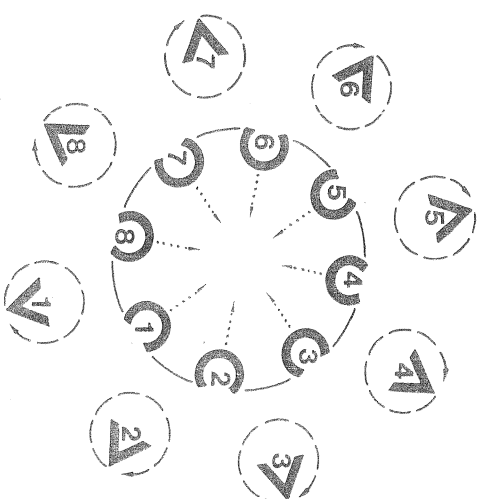

13 pėšinys

UŽGAVĖNIŲ POLKA

2 taktas
Visi šoka tris liuksniukus ta pečia kryptimi.

3 - 4 taktas
Merginos sudaro ratuką scenos centre, susikabina rankomis paprastai žemai ir šoka du aukštus dvigubuosius žingsnius: pirmąjį šoka dešine koja pirmyn ir aukštai kelia sukabintas rankas, o antrąjį - kaire koja atgal ir leidžia rankas.
Vaikiniai dviem polkos žingsniais apsisuka vietoje visą ratuką per dešinią peį (14 pėš.).

14 pėšinys

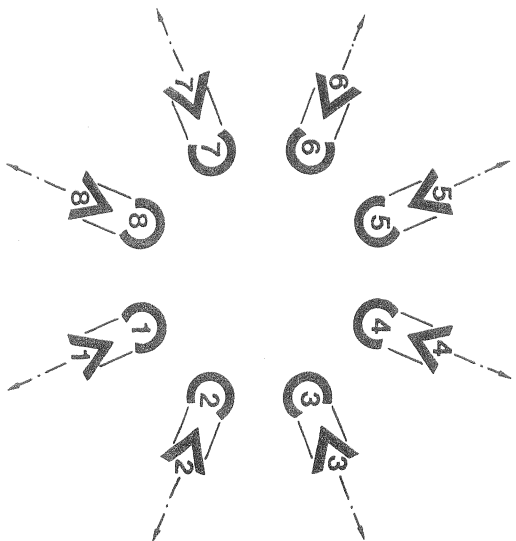
5 taktas
Šokėjai, pradėdami dešine koja, šoka vieną nuošoki. Merginos dar sumažina ratuką, o vaikiniai pasisuka pusę ratuko per dešinią peį, kaip 1 taktą.

6 taktas
Merginos šoka tris liuksniukus vietoje ("viens-ir-du") ir paleidžia sukabintas rankas.
Vaikiniai, pradėdami dešine koja, šoka vieną polkos žingsnį merginų link.

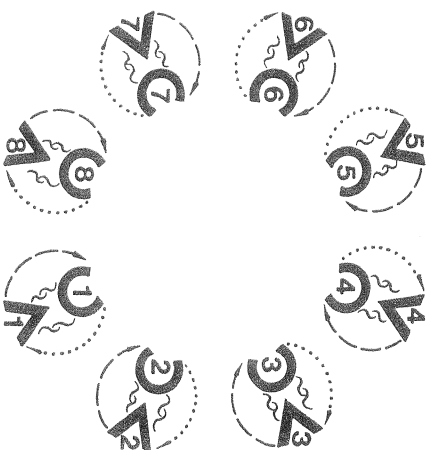
7 - 8 taktas
Vaikiniai stveria abiem rankom už savo merginos sijono ir smulkiais bėgamaisiais žingsneliais nutempia ją atgal į bendrą ratą (15 pėš.).

8 takto pabaigoje merginos per dešinią peį atsigręžia į vaikus, ir poros partneriai susikabina kubiliukais (16 pėš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

15 piešinys

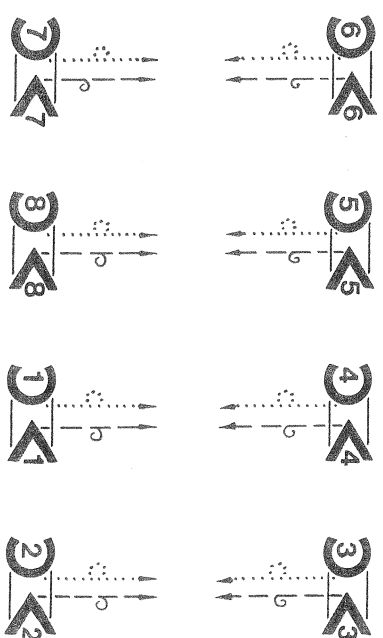

16 piešinys

9-16 taktas

Poros šokėjai šoka Pasišokimo žingsnį. Kartojant jį antrą kartą (13-16 taktas), šokėjai besisukdami susistoja dviem horizontaliomis eilėmis; scenos priekyje lieka 1-oji, 2-oji, 7-oji ir 8-oji pora, o visos kitos - scenos gilumoje (17 pieš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

17 piešinys

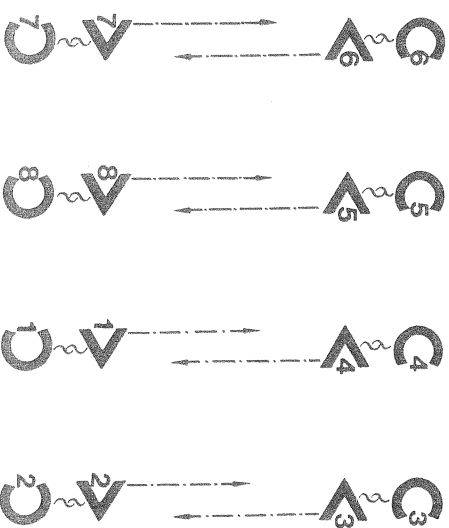
II

Antroji polka (16 tkt.)

Grojama penktoji muzikos dalis.

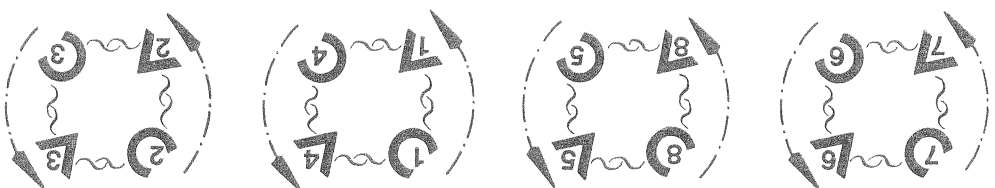
Poros partneriai susikabina abiem ištiesiomis rankomis ir keturis kartus šoka Polkos su treptelėjimais žingsnį. Pirmiausia šoka viena eilė kitos link (17 pieš.), po to nutolsta; visa tai šokėjai pakartoja dar kartą.

16 takto pabaigoje jie susistoja, kaip nurodė 18 piešinyje.

18 piešinys

UŽGAVĖNIŲ POLKA

19 pėitins

Antręji luoksniai ir pėišėimai (16 tēr.)

Giojama treėioji muzikos dalis.

1 - 4 taktas

Poros šoka liuksnių ir pėišėimų žingsnio pirmąją dalį ir sudaro eilę scenos centre (18 pėiš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

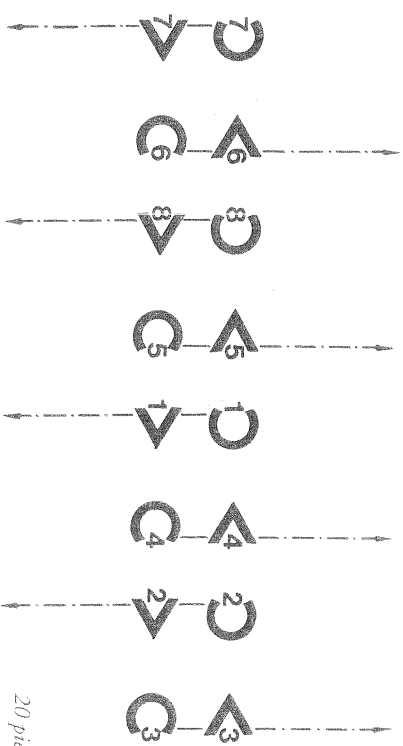
5 - 8 taktas

Pėišpėišiais stovinių porų šokėjai sudaro ratukus ir susikabina rankomis virš alkūnių. 2-oji pora su 3-ąja. 1-oji - su 4-ąja ir t.t.; per antrąją žingsnio dalį jie apsuka ratukus viena kartą dešinėn (19 pėiš.).

8 takto pabaigoje visi paleidžia sukabintas rankas, susikabina su savo poros šokėju vidinėmis rankomis paprastai žemai ir pasišuošia grįžti į savo vietas.

9 - 12 taktas

Šokėjai kartoja liuksnių ir pėišėimų žingsnio 1-4 takto judesius ir grįžta į savo vietas (20 pėiš.).

20 pėitins

13 - 16 taktas

Poros šoka antrąją žingsnio dalį: scenos gilumoje esančios keturios poros sutėpėšėjimus šoka kairio scenos krašto link, o avansceroje - dešinio krašto link (21 pėiš.). Vienu poikos žingsniu poros grįžta atgal ir nuošoku pasisuka keivritų ratuko per kairį pėitį, t.y. atsigręžia eile į eilę (22 pėiš.).

Antrasis pasišėikimas (16 tēr.)

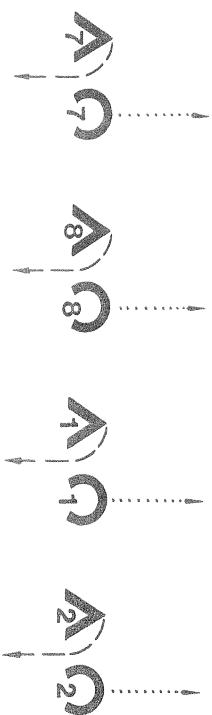
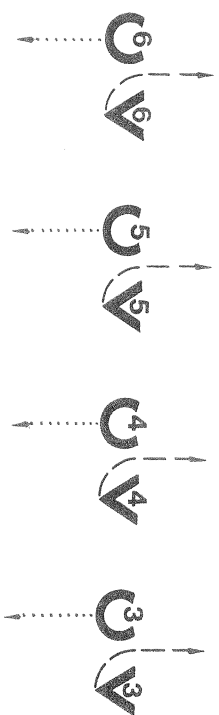
Giojama ketvitoji muzikos dalis.

Šokėjai pakartoja I posmo pirmojo pasišėikimo figūros judesius, tik šoka ne ratu, o eilėmis (22 pėiš.). Antrą kartą kartodami Pasišėikimo žingsnį (13-16 taktas), besisukdami jie sueina į ratą ir pasišuošia Polkai su treptelėjimais; merginos stovi atsigręžusios į rato centrą, o vėikiniai - nusigręžę (23 pėiš.).

UŽGAVĖNIŲ POLKA

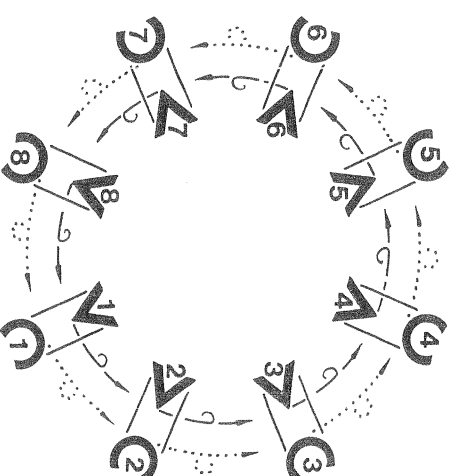
21 pėstinys

22 pėstinys

112

UŽGAVĖNIŲ POLKA

23 pėstinys

Trečioji polka (16 tkr.)

Grojama penktoji muzikos dalis.

Šokėjai keturis kartus pakartoja Polkos su treptelėjimais žingsnį: pirmiausia jie paeityja ratu dešinėn, po to – kairėn; visa tai pakartoja dar kartą.

Per paskutinius du treptelėjimus poros pasisuka ketvirtį ratuko kairėn, paleidžia sukabinas rankas, ir visi baigia atsigręžę į rato centrą.

Pabaiga (8 tkr.)

Grojama coda.

1 - 2 taktas

Merginos bėga aštuonis smulkius bėgamuosius žingsnelius centro link. Vaikinai keturis smulkius bėgamaisiais žingsneliais apsisuka vietoje visą ratuką per dešinę peilį ir sparčiai bėga savo merginų link (24 pieš.).

3 - 4 taktas

Vaikinai abiem rankom stveria už merginų sijonų ir smulkiu bėgamuoju žingsniu traukia jas atgal (15 pieš.).

5 taktas

Merginos sukasė per dešinę peilį ir dešine ranka suduoda vaikiniams per rankas, kad paleistų sijoną.

6 taktas

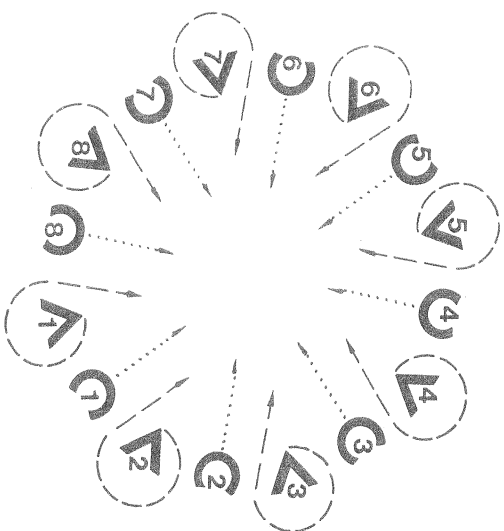
Vienu nuošoku visi sušoka į išvirkščią ratą (mergina vaikiniui iš kairės) ir susikabina rankomis paprastai žemai.

113

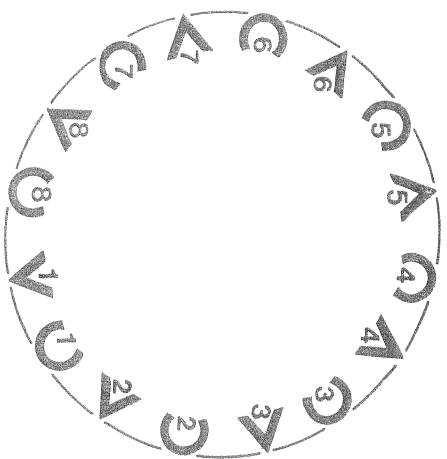
UŽGAVĖNIŲ POLKA

7 taktas
Visi atstūpia.

8 taktas
Šokėjai atsisoja ir pakelia sukabinas rankas aukšlyn (25 pės.).
Pastaba. Šventieji paskutinius du šokio taktus reikės šokti kiek kitap: 7 taklą pakelli sukabinas rankas aukšlyn, o 8 taklą – grūti kaip kam išėina ant žemės.

24 pėsėns

25 pėsėns